

Konstituering etter valg

Vegard Hetty Andersen og Lise Merkesdal Grønli

DRAMMEN FORMAN

Kommunestyret

- Direkte valgt
- Kommunens øverste organ, jf. kommuneloven § 5-3
- Kan eller skal opprette andre folkevalgte organer
- Kan delegerer myndighet til andre folkevalgte organer og til kommunedirektøren
- Øvrige lovpålagte folkevalgte organer er indirekte valgt

Valget er over og det er tid for ferie...

Tips og triks i forkant av konstituering

Tips og triks i forkant av konstituering

- Skrive ferdig saker til konstitueringen
- Lage ferdig møteplanen for høsten
- Forberede mottak av nye kommunestyrerepresentanter
- Forberede mottak av ev. ny ordfører
- Anskaffe eventuelle nye systemer
- Utforme brev til nyvalgte
- Bestille/klargjøre digitale arbeidsverktøy
- Skrive utkast til oppdaterte reglementer
- Legge en plan for det som ikke kan gjøres før valget

Planlegge folkevalgtopplæring

- 2019: administrasjonen tok ansvar for folkevalgtopplæringen
- 2023: politisk sekretariat har ansvar for folkevalgtopplæringen
 - Dag 1: KS Folkevalgprogram
 - Dag 2: gjennomføre et møte
- Annen folkevalgtopplæring
 - Opplæring av hovedutvalgsledere/ordfører
 - Opplæring av klagenemda
 - Opplæring av rådene
 - Egen håndbok for kommunestyrerepresentanter

Folkevalgte organer

Evaluering av politisk organisering

Vedtak i Kommunestyret

1. Det sittende kommunestyret anbefaler følgende organisering i neste valgperiode:
 - Formannskapsmodell med hovedutvalg
 - Det skal være fire hovedutvalg: hovedutvalg for tekniske tjenester, hovedutvalg for helse, sosial og omsorg, hovedutvalg for oppvekst og utdanning, og hovedutvalg for kultur, idrett, frivillighet og bymiljø
 - Det tilstrebes gjennomgående representasjon i utvalgene, med 13 medlemmer i formannskapet og 11 medlemmer i hovedutvalgene
 - Alle de fire rådene videreføres. Antall medlemmer fastsettes i egne reglement.
 - De lovpålagte utvalgene videreføres. Antall medlemmer fastsettes i egne reglement.
 - De øvrige utvalgene videreføres. Antall medlemmer fastsettes i egne reglement.
2. Ansvarsområdet til hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet utvides til også å omhandle bymiljø. Rådmannen bes utrede en presisering av hvilke oppgaver det skal omfatte.
3. Det gjennomføres obligatorisk folkevalgtopplæring med foreløpig følgende hovedtema:
 - Det gis en egen opplæring til nye kommunestyrerepresentanter.
 - Det planlegges for en todagerssamling i oktober for alle kommunestyrerepresentanter.
 - Det lages en håndbok med praktisk informasjon til alle kommunestyrerepresentanter, som gir informasjon om hvor man kan finne sakspapirer, hvor man skal sende henvendelser, hvor man finner skjemaer, og annen nyttig, praktisk informasjon.
 - Det settes av egne tidspunkter for opplæring av hovedutvalg, hovedutvalgsledere og formannskap.
 - Det lages en håndbok til hovedutvalgsledere med noe informasjon om hva rollen innebærer

Folkevalgte organer

Kommunen må opprette

- Formannskap
- Kontrollutvalg
- Partssammensatt utvalg
- Medvirkningsråd

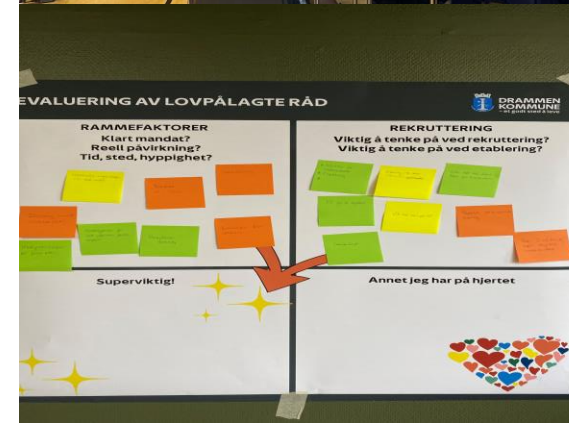

Lovpålagte medvirkningsråd

Kommuneloven § 5-12, jf. forskrift om medvirkningsordninger.
Medlemmene av medvirkningsrådene er å anse som folkevalgte, jf. kommuneloven § 5-1 fjerde ledd.

Evaluering av rådene før ny valgperiode. Hva er bra og hva kan bli bedre?

Husk at rådene har rett til å uttale seg før kommunestyret fastsetter saksbehandlingsreglene (reglementene), jf. forskrift om medvirkningsordninger § 3 femte ledd.

En god prosess med ungdomsrådet

Formannskapet fatter vedtak om flere samarbeidsprosjekter med Drammen videregående (oppdragsforskning).

Elevne i sosialkunnskap evaluerte ungdomsrådet. Intervjuet medlemmene, administrasjonen og observerte møter i rådet.

Elevne presenterte funnene for formannskapet. Viktige anbefalinger er:

- Endre språket som blir brukt når saker fremlegges og/eller blir sendt ut.
- Klargjøre hvilken forventning/påvirkningsmulighet/makt rådet har i de ulike sakene. Mer forarbeid før møter, slik at alle er mer involverte og klare over hva som skjer – arbeidsmetoder og organisering av møter.
- Kommunisere mer aktivt mellom saksbehandling og i videre politisk behandling- hvordan er innspillene brukt videre etter ungdomsrådets møter?
- Frie midler for å stimulere til fritidsaktiviteter.
- Mer fokus på ungdommenes egne saker.
- Det er for lite kommunikasjon mellom ungdomsrådet og andre organer internt og eksternt.
- Mer fokus og siling av saker i forhold til opplevd relevans for ungdom. Ikke bare saker som noen tror ungdom er opptatt av, men saker som medlemmene selv brenner for.

Også andre samarbeidsprosjekter med Drammen videregående

- Tirsdag møtte elever ved Drammen videregående Svein Harberg på Stortinget. Harberg er saksordfører for ny valglov.
- På oppdrag fra formannskapet har elevene med bistand fra OsloMet forsket på hvorfor velgere med kognitive funksjonsnedsettelse i liten grad benytter stemmeretten.
- I møtet presenterte elevene tiltak for økt valgdeltakelse.

Hva er konsekvensen av manglende medvirkning?

Kommunestyret i Drammen vedtok å omgjøre to sykehjem til bofellesskap. Antall sykehjemsplasser ble dermed redusert.

Eldrerådet ble forelagt en muntlig orientering som belyste hovedtrekkene i vedtaket, men rådet ble ikke forelagt et skriftlig saksfremlegg. Når kommunestyret fattet vedtak forelå det ikke en skriftlig uttalelse fra eldrerådet.

Vedtaket kjent ugyldig av statsforvalteren. Eldrerådet har rett til å uttale seg og det forelå brudd på denne medvirkningsplikten.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato:
19.09.2022

Vår ref:
2022/19587

Deres dato:

Deres ref:
21/22093

Drammen kommune

Saksbehandler, innvalgtelefon
Helga Sjølli Grimstad, 22003757

Statsforvalteren har foretatt lovlighetskontroll i sak 60/22 - Balanse 2022 - nye tiltak

Kommunestyrerepresentantene Ulf Erik Knudsen (FrP), Trond Johansen (KrF), Gro Nyhus (SP), Herman Ekle Lund (V), Rune Kjeldsen (SV), Jørgen Harboe Wilhelmsen (Rødt) og Anders Lunde (Nei til Bomring) har fremmet krav om lovlighetskontroll av kommunestyrets vedtak av 24.05.2022 i sak 60/22 - Balanse 2022 - Nye tiltak.

Vi mottok sakens dokumenter fra kommunen den 22.06.2022.

Statsforvalteren har behandlet saken i medhold av lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 22. juni 2018 nr. 83 § 27-1.

Statsforvalterens vedtak

Lovlighetskontrollen har avdekket feil ved kommunestyrets vedtak av 24.05.2022 som gjør det ugyldig. Statsforvalteren opphever vedtaket, jf. kommuneloven § 27-3 fjerde ledd.

Statsforvalterens vedtak i saken er endelig og kan ikke påklages.

Sakens bakgrunn

I møte den 24.05.2022 fattet kommunestyret i Drammen følgende vedtak:

1. Hjemmetjenester styrkes med 3 millioner utover rådmannens forslag.
 2. Gulsbogen bo- og servicesenter omgjøres til bofellesskap for personer med demens og kognitiv svikt. Omgjøringen påbegynnes umiddelbart.
 3. Driften av de 14 langtidsplassene på Fredholt utfases. Dette vurderes ut ifra forsvarlighet og beboernes helsetilstand. Inntak av nye beboere ved Fredholt bo- og servicesenter stoppes.
 4. Korttidsplassene på Fredholt fases ut, og brukerne tilbys alternative plasser.
 5. Ved avvikling vurderes det å omgjøre Fredholt til omsorgsboliger.
 6. Antall sykehjemsplasser reduseres med 33 plasser.
 7. Økonomiske effekter beskrives og innarbeides i 1. tertialrapport 2022.
- Noen viktige presiseringer:

Noen problemstillinger

- Kommuneloven § 8-1 annet ledd; medlemmer som er til stede i et folkevalgt organ når en sak tas opp til avstemning, plikter å stemme. Hvordan skal kommunestyrerepresentanten forholde seg til stemmeplikten?
- Kommuneloven § 5-12 tredje ledd: «Medlemmene i ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år.» Kan kommunestyrerepresentanter da velges som faste medlemmer av ungdomsrådet?

I veileder for råd for personer med funksjonsnedsettelse uttaler BUFDIR:

«Flere steder har en gode erfaringar med å ha kommunestyrerepresentantar med i rådet. Ein politikarrepresentant vil kunne styrke kontakten mellom rådet og kommunestyret og kommunale utval.»

Samme formulering er også gjengitt i veileder for elderråd. Her heter det:

«Flere steder har man gode erfaringer med å ha et kommunestyremedlem med i rådet. En «politikarrepresentant» vil kunne styrke kontakten mellom rådet og kommunestyret og kommunale utvalg. Som medlem av rådet vil denne personen representere eldre i kommunen eller fylket.»

Folkevalgte organer

Kommunen kan opprette

- Utvalg, herunder kommunedelsutvalg
 - Arbeidsutvalg
 - Komiteer
 - Representantskap o.l.
-
- Alle utvalg skal benytte navnet «utvalg»

Arbeidsutvalg/møteoffentlighet

- Arbeidsutvalg er også folkevalgt organ etter kommunelovens bestemmelser
- Kommuneloven § 5-1 første ledd bokstav e) jfr. § 5-7 gir anledning til at et utvalg selv kan opprette arbeidsgruppe innad i utvalget etter nærmere bestemmelser
- Politiske møter skal være åpne for offentligheten

Det konstituerende kommunestyremøtet

Koordinering i forkant av konstituerende kommunestyremøte

- Partiene har behov for å koordinere ulike innstillinger; hvilke utvalg kan velges som avtalevalg og hvilke må velges etter bestemmelsene om forholdsvalg? Hvem skal sitte i ulike styrer, råd og utvalg?
- En løsning kan være å opprette et «koordineringsutvalg» med ett medlem fra partiene representert i det nyvalgte kommunestyret.
- Sak bør fremmes for kommunestyret før sommeren.

OBS! Jeg forstår det slik at denne type organ må etableres i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven § 5-7. Utvalget er ikke delegert vedtakskompetanse.

Hvorfor opprette et koordineringsutvalg?

- Gir sittende ordfører et mandat til å koordinere konstituerende kommunestyremøte.
- Kommuneloven § 11-2: «Folkevalgte organer skal behandle saker og treffe vedtak i møter».
- Sikrer prinsippet om møteoffentlighet, saksliste og innkalling.
- Etter min vurdering kan denne type arbeid sammenlignes med budsjettseminarer. Her har Sivilombudet tidligere uttalt at kommuneloven ikke åpner for «uformelle arbeidsmøter».

Konstituerende kommunestyremøte

Kommuneloven § 7-1; innkalling med minst 14 dagers varsel - møtet må holdes innen utgangen av oktober

Sak nr. 1: *Kommunestyrevalget 2023 i Drammen kommune – godkjenning av valgoppgjør* (jf. kommuneloven 7-1 andre ledd)

Sak nr. 2: *Valg av formannskap for perioden 2023 – 2027* (jf. kommuneloven 7-1 tredje ledd . Trer i funksjon straks de er valgt, jf. kommuneloven § 7-1 fjerde ledd.)

Sak nr. 3: *Valg av ordfører og varaordfører for perioden 2023 – 2027* (jf. kommuneloven 7-1 tredje ledd)

Sak nr. 4: *Valg av kontrollutvalg for perioden 2023 – 2027* (jf. kommuneloven 7-1 tredje ledd)

Sak nr. 5: *Valg av hovedutvalg for perioden 2023 - 2027*

Valg av kontrollutvalg

Kommunestyret i Lillevik velger kontrollutvalg i konstituerende kommunestyremøte.

Utvalget består av 5 medlemmer. Leder blir Tore Julin fra Senterpartiet. Han er ikke medlem av samme parti som ordfører, men tilhører posisjonen i kommunestyret.

Lise Korneliussen blir også valgt. Hun har en 10% stilling som badevakt på Drammensbadet KF.

TIPS! Kommuneloven § 23-1

Løsningsforslag

Rettslig grunnlag: kommuneloven § 23-1 tredje ledd bokstav f.

Uttrykket «kommunale ansatte» skal forstås bokstavelig, utelukkelsesregelen gjelder derfor uavhengig av stillingsstørrelse. Kommunale foretak er en del av kommunen og er ikke egne rettssubjekter, jf. kommuneloven § 9-1 andre ledd.

**Forskrift om folkevalgtes
godtgjøring og velferdsgoder**

Godtgjøring

- Kommuneloven § 8-4 andre setning; kommunestyret skal selv gi «forskrift om arbeidsgodtgjøring».
- Bestemmelsen fastsetter et formkrav i form av forskriftsfesting. Godtgjøringssatser kan ikke reglementsfestes. Prosess og formkravene i forvaltningsloven kommer dermed til anvendelse.
- Kapittel 7 i forvaltningsloven gir veiledning. Husk kunngjøring i Norsk Lovtidend (ltavd2@lovdata.no)

**Forskrift om folkevalgtes
godtgjøring og velferdsgoder**

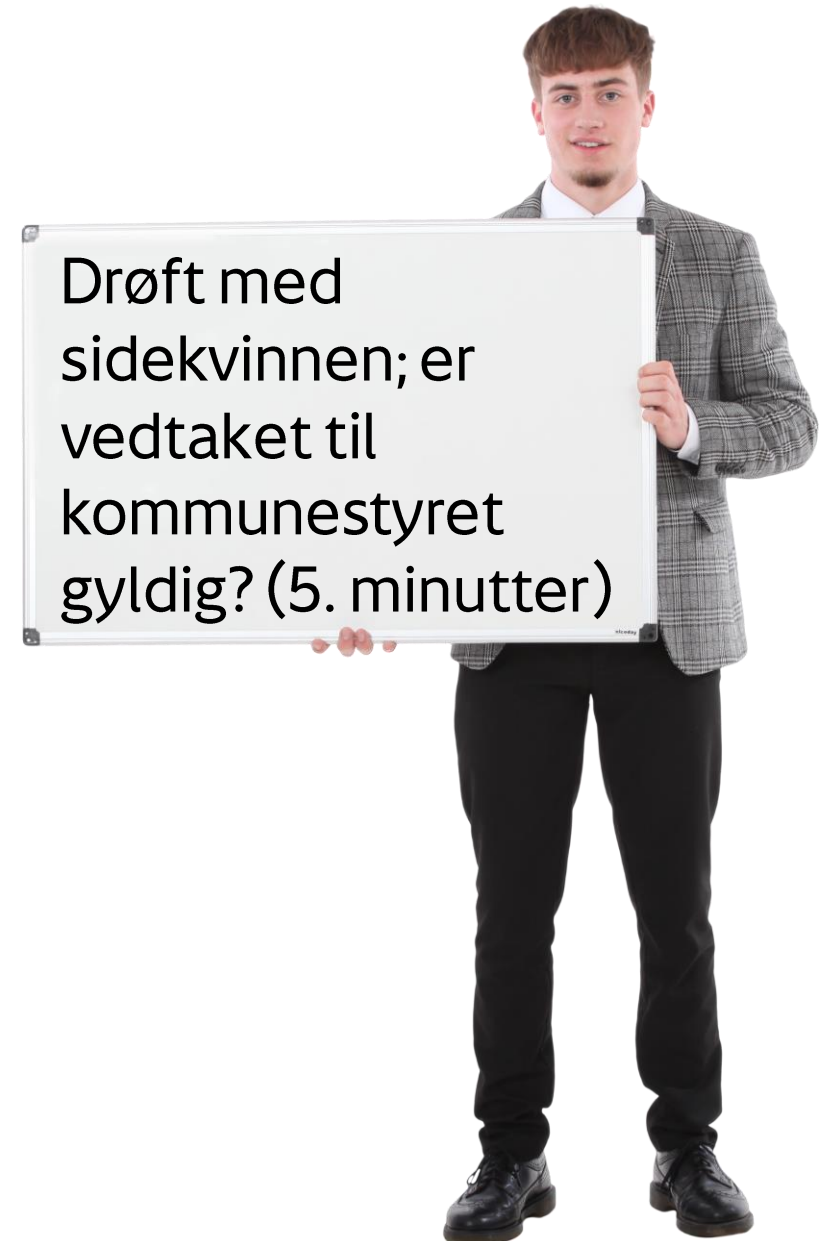

Det blir endringer i det politiske flertallet

Kommunestyret i Toontown ble konstituert i oktober. Det ble vedtatt en godtgjøringsforskrift for perioden 2023 – 2027. Alessandra Svele ble valgt som varaordfører med en godtgjørelse på 80%.

Allerede ved budsjettbehandlingen i november sprakk det politiske samarbeidet. For å frigjøre midler vedtok kommunestyret å redusere varaordførers godtgjørelse til 20%.

I samsvar med kommuneloven § 8-6 ble varaordfører innvilget ettergodtgjøring i tre måneder, dvs. mellomlegget mellom ny og gammel godtgjøring.

Løsningsforslag

Rettslig grunnlag: kommuneloven § 8-4 om arbeidsgodtgjøring.

Folkevalgte har krav på godtgjøring jf. første setning.
Godtgjøring skal fastsettes i forskrift jf. andre setning.

Kan kommunestyret endre det som er fastsatt i forskrift?
Forskrifter kan endres hvis saksbehandlingsreglene følges,
se forvaltningsloven § 37 flg.

Konklusjon: Godtgjøringen kan endres dersom
saksbehandlingsreglene blir fulgt.

Forskrift om folkevalgtes godtgjøring og velferdsgoder

Sammensetning av folkevalgte organer

Sammensetning av folkevalgte organer - to typer valg

Ved forholdsvalg vil styrkeforholdet i kommunestyret gjenspeiles i sammensetningen av det folkevalgte organet.

Ved avtalevalg kan i prinsippet alle partier bli representert.

Forholdsvalg (1)

Det skal velges fem representanter til formannskapet i Funkytown.

*Gotta make a move to a town that's
right for me*

Forholdsvalg (2)

Kommunestyrerepresentanten Jan Skrotnes krever forholdsvalg, jf. kommuneloven § 7-4.

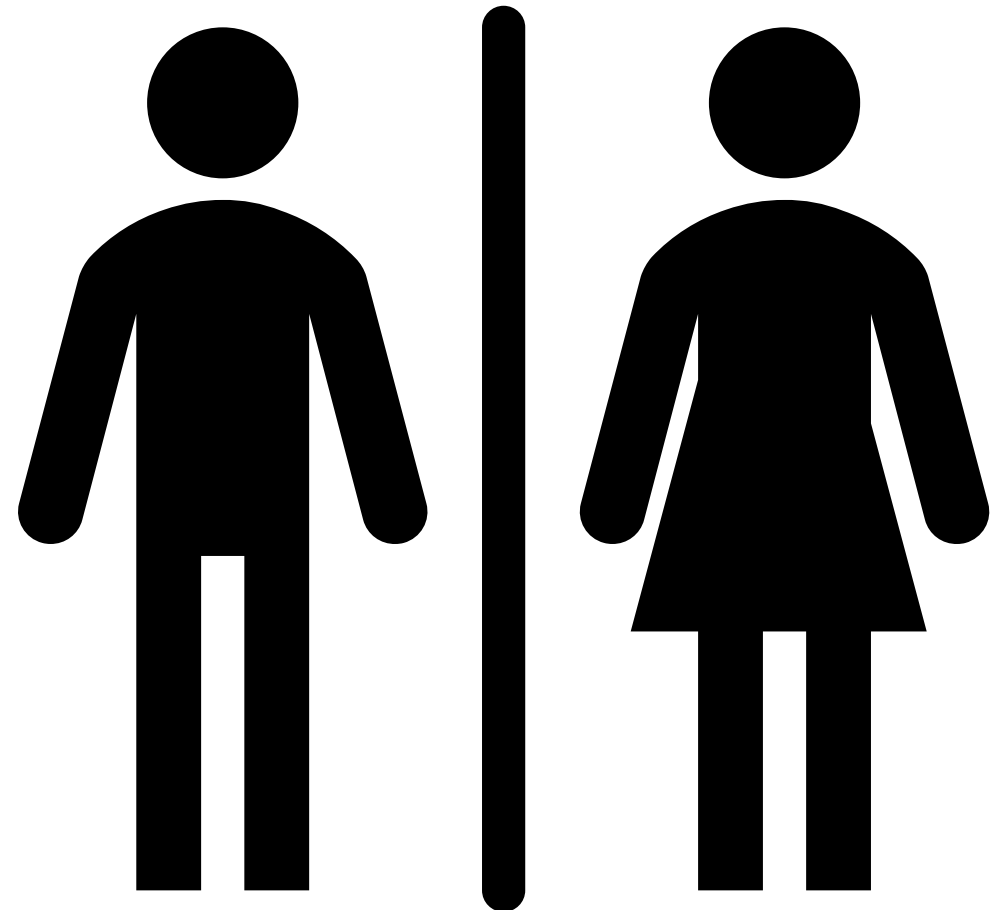
Forholdsvalg (3)

Valget skal gjennomføres etter reglene i kommuneloven §§ 7-5 og 7-6.

Ikke krav om kjønnsbalanse for organet som helhet, men listeforslagene må ha 40% av hvert kjønn (jf. kommuneloven § 7-5 annet ledd).

Unntak:

«Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare skal bestå av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, (...), skal reglene i dette leddet følges så langt det er mulig.»

Forholdsvalg (4)

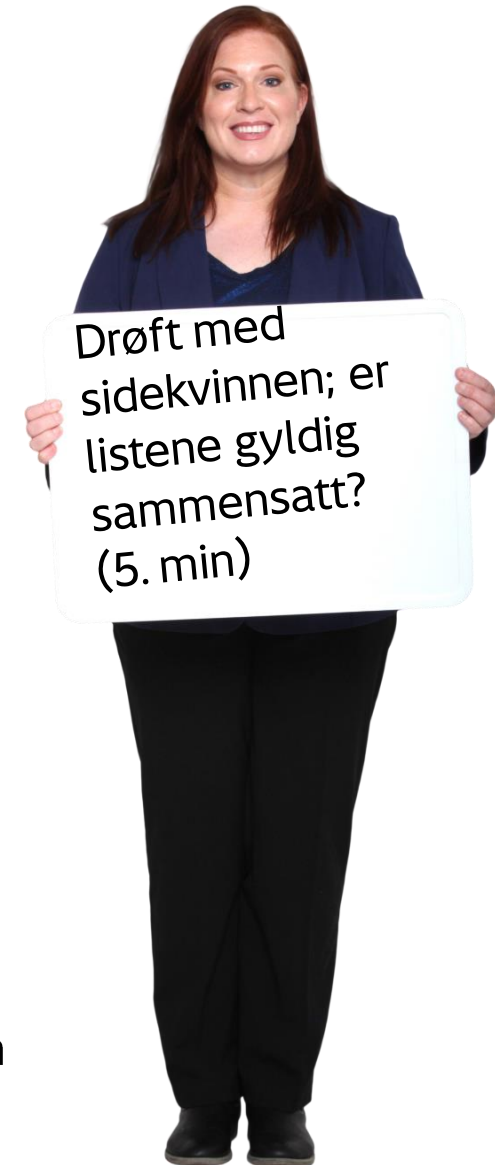
Listeforslagene ser slik ut:

Arbeiderpartiet: to menn og to kvinner
(Partiet har 2 kvinnelige kommunestyrerepresentanter)

Høyre: tre menn og en kvinne
(Partiet har to kvinnelige kommunestyrerepresentanter)

Senterpartiet: fire menn og en kvinne
(Partiet har tre kvinnelige kommunestyrerepresentanter)

Felleliste fra KRF/Venstre: to menn
(Partiene har to representanter i kommunestyret)

Tips! Søk opp
kommuneloven
§ 7-6

Løsningsforslag

Rettslig grunnlag: kommuneloven § 7-5, jf. § 5-6 andre ledd.

Det er bare medlemmer av kommunestyret som kan velges som medlemmer av formannskapet. Bestemmelsen om at hvert kjønn skal være representert med minst 40% blant de foreslåtte kandidatene skal følges *så langt det er mulig*.

Listeforslaget fra Høyre og Senterpartiet oppfyller ikke vilkåret.

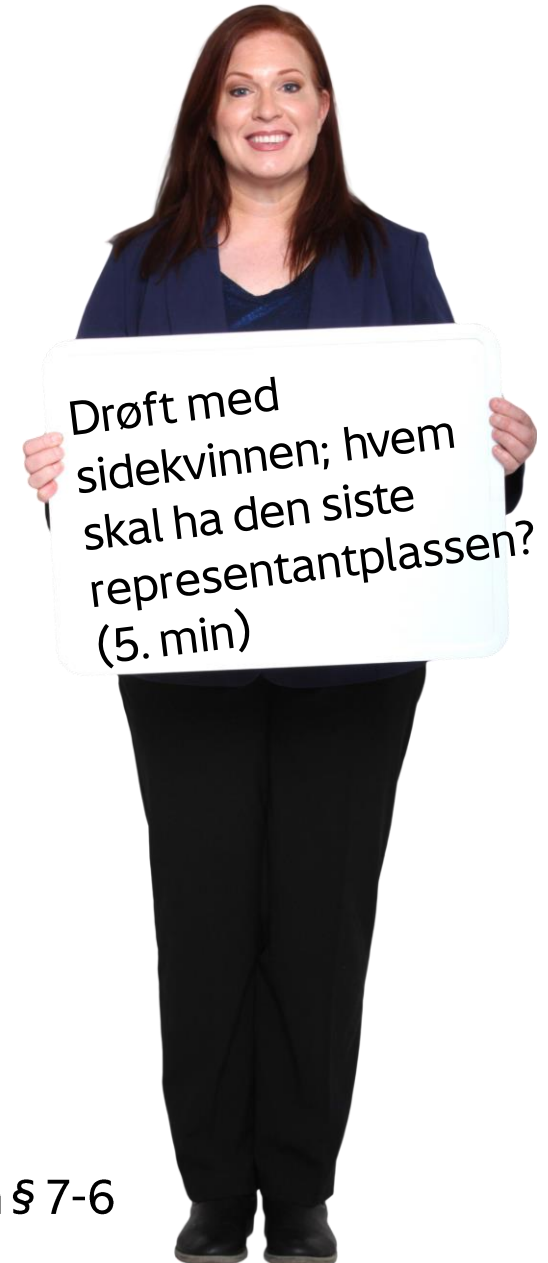
Forholdsvalg (5)

Kommunestyret består av 21 representanter. Det skal velges 5 medlemmer til formannskapet

Listen kan ha dobbelt så mange navn som det antall medlemmer som skal velges

Lag en tabell hvor du deler antall stemmer hver liste har fått med 1, 2, 3 osv. (d'Hondts metode). Representantplassene blir fordelt til de listene (partiene) som har de største kvotientene

Divisjon med:	1	2	3	4	5
Arbeiderpartiet (4 stemmer)	4	2	1,33	1	0,8
Høyre (6 stemmer)	6	3	2	1,5	1,2
Senterpartiet (9 stemmer)	9	4,5	3	2,25	1,8
Fellesliste (KRF/V) (2 stemmer)	2	1	0,66	0,5	0,4

Tips! Søk opp kommuneloven § 7-6

Forholdsvalg (6)

Valget er hemmelig. Et tips!
Gjør forberedelser i forkant:

- 1) Urne
- 2) Stemmesedler
- 3) Tellekorps

Tenk igjennom regien med
ordfører.

Forholdsvalg (7) – hva blir konsekvensen av feil?

Fylkesmannen i Vestland – lovlighetskontroll av vedtaket til Gulen kommunestyre (sak 79/19)

Vedtak om valg av formannskap kjent ugyldig.
Listeforslagene til Senterpartiet og Høyre oppfylt ikke kravene til kjønnsmessig representasjon.

Valg av formannskap må skje gjennom nyvalg.

Fylkesmannen i Vestland

Vår dato: 20.11.2019
Vår ref.: 2019/21585
Dykkar dato: 12.11.2019
Dykkar ref.: 19/1305

Gulen kommune
Eivindvikvegen 1119
5966 EIVINDVIK

Saksbehandlar, innvalstelefon
Arnt Erik Nordheim, 5764 3191

Lovlegkontroll - Gulen kommunestyre sitt vedtak i sak 79/19

Fylkesmannen viser til varsel om lovlegkontroll 13.11.2018,

Vedtak

Med heimel i kommunelova § 27-3 opphevar Fylkesmannen vedtaket frå Gulen kommunestyret 17.10.2019, sak 79/19.

Bakgrunn for saka

Gulen kommunestyre handsama den 17.10.2019 under sak 79/19 sak om val av formannskap for perioden 2019 til 2023. Valet vart halde som forholdsval etter kommunelova (2018) §§ 7-5 og 7-6. Gjennomføringa av valet gav følgjande resultat:

Vedtak i Kommunestyret KOM sak 079/19 Gulen formannskap i perioden 2019-2023 vert:

Medlemmer

Senterpartiet
Halvar Oppedal
Rolf Daniel Midtun

Arbeiderpartiet
Odd Harald Eide

Høgre
Ivar Eide

Kristeleg Folkeparti / Venstre
Ingolf Wergeland

Personlege varamedlemmer

1. Lars Atle Larsen
2. Kristin Margrete Byrknes
3. Lars Magnus Neverdal

1. Bjarte Undertun
2. Margrete Thune Trædal
3. Anne Marit B. Oppedal

1. Øyvind Bæ
2. Kristin Mjanger
3. Trond Ove Høie

1. Aslak Nyhammer

Avtalevalg

- Kommuneloven § 7-7:
Kommunestyret vedtar
enstemmig en felles innstilling
om sammensetningen
- Hvert kjønn skal være
representert i det folkevalgte
organet med *minst* 40%.
Begrepet «*minst*» tilsier at det
skal rundes oppover
- Antall varamedlemmer kan være
inntil to flere enn de faste
medlemmene

Medlemmer	Varamedlemmer
Brita Finckenhagen (Senterpartiet) Tore Damli Aaberge (Senterpartiet)	Varamedlem 1 Varamedlem 2 Varamedlem 3 Varamedlem 4
Caroline Stein Eriksen (Høyre) Børre Gibb (Høyre)	Varamedlem 1 Varamedlem 2 Varamedlem 3 Varamedlem 4
Victor Rotberg (Arbeiderpartiet)	Varamedlem 1 Varamedlem 2 Varamedlem 3
Jan Skrotnes (fellesliste KRF og Venstre)	Varamedlem 1 Varamedlem 2 Varamedlem 3

Reglementer

Delegeringsreglementet

- Det eneste reglementet som må vedtas av hvert kommunestyre
- Må vedtas innen 31. desember året etter at kommunestyret ble konstituert
- Det sist fastsatte delegeringsreglementet gjelder inntil et nytt reglement er fastsatt

Det var det.... Eller?

**DRAMMEN
KOMMUNE**
- et godt sted å leve